

TEENCAP

Prevenција zlostavljanja i napada na adolescente

Pedagoginja: Vedrana Kurjan Manestar, prof.

U suradnji s udrugom roditelja “Korak po korak”

- ◉ Osnovni CAP program - 3. razredi i 4. razredi ponavljanje strategija
- ◉ TeenCAP :
 - predavanje za roditelje
 - predavanje za osoblje škole
 - radionice za učenike 8. razreda

CILJ PROGRAMA

- ◉ povećati informiranost zajednice o problemu nasilja nad adolescentima
- ◉ pružiti adolescentima znanja i vještine za postupanje u opasnim situacijama
- ◉ utjecati na mijenjanje stavova i vjerovanja koji leže u pozadini nasilništva.

Radionice za učenike se provode u tri sata koja su raspoređena u tri dana.

SADRŽAJ PREDAVANJA

- ◉ O tinejdžerima/adolescentima
- ◉ Jesu li tinejdžeri ranjivi na nasilje? Ako da zašto?
- ◉ Kako mi u zajednici možemo smanjiti ranjivost adolescenata?
- ◉ Opis radionica za učenike
- ◉ Kako možemo prepoznati tinejdžera u krizi i prijedlozi za intervenciju odraslih
- ◉ Zakoni koji se tiču prijave zlostavljanja djece

RAZDOBLJE ADOLESCENCIJE

- ◉ Prijelazno razdoblje između djetinjstva i zrele dobi
- ◉ Zbunjujuće i za adolescente i roditelje, važno je znati što je normalno za adolescenciju
- ◉ Velike promjene
 - Tjelesne
 - Psihičke
 - Socijalne

TJELESNE PROMJENE

- ◉ Rast i spolno sazrijevanje najintenzivniji su u ranoj adolescenciji (9 - 13. godina)
- ◉ Te promjene imaju i psihološke posljedice:
 - Adolescenti počinju razmišljati i postupati drugačije
 - Roditelji i vršnjaci reagiraju na njih različito nego prije
 - Izgled tijela postaje glavna preokupacija

Pojačano lučenje hormona prilično utječe na ponašanje adolescenata

PSIHOLOŠKE PROMJENE

- Prijelaz s konkretnog na apstraktni način razmišljanja je u razvoju (mogućnost razmišljanja o stvarima koje nisu direktno ispred nas, moguće je raspravljati o hipotetskim mogućnostima i posljedicama)
Teško je mlađim adolescentima razmišljati o dalekosežnim posljedicama
- Razdvajanje svog identiteta od identiteta obitelji
- Prerastanje egocentrizma (sposobni uvidjeti i potrebe drugih)

SOCIJALNE PROMJENE

- ◎ Najsporije su, a glavni zadaci su:
 - a) Odvajanje i neovisnost (tijekom srednje adolescencije postaje naglašeno - 13.- 15. god) vršnjačke skupine, identitet grupe, samostalnost
 - b) Stvaranje odanih veza
 - c) Identificiranje realnih ciljeva u karijeri te razvoj vještina potrebnih za ekonomsku neovisnost

RANJIVOST ADOLESCENATA

Adolescente često ne gledamo kao potencijalne žrtve zlostavljanja iz razloga:

- ◉ Slični su nam po visini tjelesnim karakteristikama
- ◉ Smatra ih se neovisnima i sposobnima voditi brigu o sebi

RAZLOZI RANJIVOSTI

- ◉ NEDOSTATAK ZNANJA

(siva zona napada, napadač samo neznanac)

- ◉ NEDOSTATAK MOĆI

(ekonomska i emotivna ovisnost)

- ◉ IZOLACIJA

- a) Razvojna potreba da se identificiraju s vršnjacima
- b) Razvojna potreba za neovisnošću
- c) Nedostatak društvenih resursa

I DRUGI ČIMBENICI RANJIVOSTI

a) Buđenje vlastite seksualnosti

- dodatni rizici od fizičkog nasilja i seksualnih napada i pritisaka u adolescentnim vezama

b) Nasilje vršnjaka

- veći rizik napada iz vlastite dobne skupine

c) Nasilje u obitelji

- u seksualno nasilnim obiteljima, učestalog seksualnog napada povećava se s vremenom

d) Socijalne poruke

Neke socijalne poruke na suptilan način umanjuju zlostavljanja ili potiču stavove koji olakšavaju toleranciju fizičkog nasilja i seksualnog zlostavljanja u vezama

STAVOVI U DRUŠTVU

- ◉ Npr. “Dečki će uvijek biti dečki” - neprimjerene reakcije na adolescentske seksualne prijestupnike

SEKSUALNO ZLOSTAVLJANJE

MITOVI

- a) Seksualno se napadaju samo djevojčice
- b) Počinitelji seksualnog napada su neznanci
- c) Seksualni napadi događaju se na izoliranim, usamljenim mjestima

TEENCAP STRATEGIJA

- ◉ Davanje specifičnih informacija adolescentima
- ◉ Smanjuje bespomoćnost adolescenata poučavajući ih konkretnim vještinama koje im mogu pomoći u potencijalno opasnim situacijama
- ◉ Davanje informacija adolescentima o izvorima podrške u zajednici i odraslima od povjerenja

TEENCAP KURIKULUM

1. RADIONICA - ZAJEDNIČKA ZA UČENIKE I UČENICE

- ◉ Prava (siguran, jak i slobodan)
- ◉ Vrste zlostavljanja (zanemarivanje, fizičko zlostavljanje, emocionalno zlostavljanje, seksualno zlostavljanje)
- ◉ Prisila (fizička, emocionalna, autoritativna)
- ◉ Seksualni napad - nasilje NIJE požuda, već potreba za kontrolom druge osobe (silovanje, incest, “šlatanje”, uznemiravanje, ekshibicionizam, voajerizam, prisilna pornografija, prostitucija)

SCENARIJI

◉ FIZIČKO ZLOSTAVLJANJE

1. Neuspješan scenarij

Slijedi rasprava o strategijama zauzimanja za sebe

2. Uspješan scenarij

3. Krug nasilja

2. RADIONICA -ISTE TEME, SCENARIJI DRUGAČIJI OBZIROM NA SPOL

- ◉ SCENARIJ - FIZIČKI I VERBALNI NAPAD VRŠNJAKA

NEUSPJEŠAN SCENARIJ - RASPRAVA / STRATEGIJE
PODRŠKE - USPJEŠAN SCENARIJ

- ◉ NAPAD VRŠNJAKA - SEKSUALNO UZNEMIRAVANJE
raspravlja se o razlici između seksualnog
uznemiravanja i koketiranja
- ◉ STRATEGIJE SAMOOBRANE (služe za “šokiranje”
napadača)

3. RADIONICA

- ◉ SCENARIJ SEKSUALNOG NAPADA ČLANOVA
OBITELJI/RODBINE/POZNATE ODRASLE OSOBE
- ◉ SCENARIJ SILOVANJA- OD STRANE
POZNANIKA- VRŠNJAKA ILI STARIJEG
ADOLESCENTA

PREPOZNAVANJE ZLOSTAVLJANIH MLADIH OSOBA

ZLOSTAVLJANJE MLADE OSOBE ČESTO SU:

- ◉ Bojažljive u međuljudskim odnosima
- ◉ Povučene ili hiperaktivne
- ◉ Stalno razdražljive ili ravnodušne, otuđene
- ◉ Destruktivne , agresivne ili pasivne, uobičajenog ponašanja
- ◉ Bezosjećajne ili pretjerano srdačne

FIZIČKI SIMPTOMI

- ◉ Modrice, opekline, ožiljci, stalno ozljeđivanje
- ◉ Spolno prenosive bolesti
- ◉ Kronične bolesti, trbuhobolje, povraćanje, poremećaji hranjenja
- ◉ Vaginalna ili analna bol i krvarenje, svrbež
- ◉ trudnoća

AKTIVNOSTI I NAVIKE

- ◉ Noćne more
- ◉ Snovi o nasilju
- ◉ Bježanje od kuće
- ◉ Delikvencija
- ◉ Prostitucija
- ◉ Uzimanje alkohola i drugih droga
- ◉ Pokušaj samoubojstva ili misli o samoubojstvu
- ◉ Samoozljeđivanje
- ◉ Ustrajno i neprikladno seksualno ponašanje
- ◉ Nedostatak povjerenja
- ◉ Strah od društva određene osobe
- ◉ laganje

ŠKOLA

- ◉ Nesudjelovanje u školskim aktivnostima
- ◉ Dolazi u školu vrlo rano, odlazi kući vrlo kasno i rijetko izostaje s nastave
- ◉ Nagla promjena i neobjašnjiva nepostojanost u školskom uspjehu
- ◉ Nesposobnost koncentracije u školi

EMOCIONALNI POKAZATELJI

- ◉ Depresija
- ◉ Fobije, strah od mraka i javnih prostora
- ◉ Strah da ostanu sami
- ◉ Kronično neraspoloženje
- ◉ Samoozljeđivanje
- ◉ Ozljeđivanje/ubijanje životinja
- ◉ Izrazita plašljivost ili paranooidni osjećaji
- ◉ Nedostatak spontanosti i kreativnosti

PRAVA I DUŽNOST ODRASLIH

- ❖ po zakonu smo **svi dužni prijaviti svaki slučaj** zlostavljanja za koji znamo nadležnoj instituciji:

Centar za socijalnu skrb ČRNOMEREC tel: 3750 010

PU Zagrebačka – Odsjek za maloljetničku delinkvenciju i kriminalitet na štetu maloljetnika tel: 45 70 717

- ❖ prijava može biti **anonimna**

Roditelj koji dopušta zlostavljanje djeteta je **suodgovoran** - može mu se oduzeti **roditeljsko pravo**.

Roditelj **mora biti sposoban** suprostaviti se zlostavljaču i **zaštititi** svoje dijete.

Pravo djeteta na zadovoljenje primarnih potreba **iznad je bilo kojeg drugog prava**, pa i roditeljskog.

HVALA NA PAŽNJI!